

Taxa postala
piatite in numerar
No. 224

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELOFIZETESI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELOFIZETESI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Augusztus 21.
Augusztus 22.
Augusztus 23.

Augusztus 21.
Augusztus 22.
Augusztus 23.

Egy font

Szívemarkoló felhívást talál az olvasó napunk mai számának belsejében. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség vezetősége tárt alá a felhívást, de a sorokon keresztül az új Zsidó Palesztina segítségkérő hangja sikolt Erdély zsidósága felé. A gazdasági világválság tragikusán megtorzította a palesztinai országépítő munka levetését, lassanként elapadtak az egykor bő források s a palesztinai jászvadászok a leghősibb erőfeszítéseket kell tenniük, hogy vérről és verejtékről kivívott pozícióikat megtarthassák. De minden erőfeszítés, minden önfeláldozás hiábavaló, ha a világ zsidósága nem adja meg azt a minimális anyagi támogatást, amely a pusztán létfenntartáshoz szükséges.

Ott, az ellenséges, viharzó arab tenger közepén, dacolva veszedelmekkel és szembenézve a halállal, úgy érezhetik most magukat a mi hős uttoróink, mint az északfrontonba küldött katonák, akik hirtelen arra jönnek rá, hogy elmaradt mögöttük a háttér, a tüzéség, elmaradtak az élemezési osztályok s ők megcsalva, magukra hagyva kell hogy tovább folytassák a kilitástalan harcot az ellenséges tulerővel.

Nem szabad engednünk, hogy ez az érzés elhalalmasodjék palesztinai testvéreinknek, mert soha jóvá nem tehető történelmi tragédiát idéznék fel vele. Amit ezek az uttorók most ott építenek: az a zsidó jövő s a sors, mely ott megpecsételtek: a mi sorsunk. Csodával határos az, amit tíz év alatt Erec Jisraélben véghezvittünk, de önközzük pusztítja el ezt a csodát, ha nem sietünk értünk szenvedő, értünk dolgozó palesztinai véreink segítségére.

A régi mentalitás

Borah szenátor nagy beszédet mondott Amerikában. Ebben a beszédben éles szavakat talált ama régi mentalitás megbelelyezésére, mely Európa békéjét bizonytalanná teszi: nevezetesen a militarizmusra és az igazságtalan békeszerződésekben megnyilvánuló szellemre. Szerinte nem lehet béke a világon e régi mentalitás bukása, a lefegyverzés végrehajtása és a hadiadósságok likvidálása nélkül.

Amit Borah szenátor a régi mentalitásról mondott, nem új. Nem új felfedezés, hogy a haladás útjában az emberiség véres multjának tradíciói állanak, az ősi rablósztón, mely a gyengék eltiprását erénynek, a kizsákmányolást és utonállást hősi cselekedetnek minősítette. A civilizáció és kultúra sokat enyhített ezen a szomorú örökségen, de csökevényeit ma sem tüntette el.

A baj csak az, hogy Borah szenátor egyedül Európát vonja felelősségre a barbár mult fenntartásáért, holott Amerikában talán sokkal erőteljesebben érvényesül ez a „szellem“. Amerika ma imperialistább politikát követ, mint Európa, fegyverkezése sokkal nagyobb arányú, mint Európáé. Ezzel szemben az a szociális szellem, mely Európában mégis enyhíti valahogyan a régi mentalitás borzalmaikat, Amerikában mindezeideig nem érvényesült. Hoover elnök mindmáig éles harcot folytatott a munkanélküli segélyezés bevezetése ellen — és csak most, a végső kényszer hatása alatt határozta el magát a „régii mentalitás“ feladására. Borah szenátornak igaza van, de csak

A bukaresti garancia-bankszindikátus 5 százalékos állapította meg a betéti kamatot

Bucuresti-Bukarest, augusztus 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bankszindikátus ma délután Buzdugan elnöklete alatt értekezletet tartott. A szindikátust alkotó bankok ez alkalommal benyújtották azt az 1 milliárd lej képviselő, nehezen likvidálható váltótárca, amelyet közös zsiróval fognak a Banca Nationalánál leszámoltatni. A szindikátus megvizsgálta

a váltókat és kiválasztotta a megfelelőket. Ezután a betéti kamatok kérdésével foglalkoztak és úgy határoztak, hogy a látra szóló betétek után 5, a felmondáshoz kötött betétekre 5 és fél, míg a félévnél hosszabb ideig felmondáshoz kötött betétekre ezután 6 százalékos kamatot fognak fizetni.

Venezelosz sokalmondó nyilatkozatot tett Bukarestben a görög királykérdésről

Nincsen talaja Görögországban a kommunizmusnak

Bucuresti-Bukarest, augusztus 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Venezelosz görög miniszterelnök romániai látogatása teljesen programszerűen nyer lebonyolítást. Csütörtök este Argetoianu vacsorát adott a vendég tiszteletére, aki késő délután fogadta a sajtó képviselőit és nyilatkozott előttrik az aktuális kérdésekről. Kijelentette, hogy Görögország elfogadta a Hoover-tervet és hozzájárul Németországgal szemben fennálló követeléseik kifizetésének elhalasztásához. Nem teheti meg azonban ugyanezt Bulgáriával szemben, minthogy ez veszélyeztetné a költségvetés egyensúlyát.

— Milyen a viszony Görögország és Bulgária között? — kérdezte erre az egyik újságíró.

— Nemsokára kereskedelmi tárgyalásokat fogunk kezdeni Bulgáriával — hangzott a válasz.

Az újságírók romániai látogatásának céljai iránt érdeklődtek, mire Venezelosz kijelentette, hogy annak kizárólag udvariassági jellege van. Hét évig visszavonult minden politikai tevékenységtől, most fel akarja ujítani baráti és ellenséges államokkal egyaránt a régi személyi kapcsolatait. Volt Budapesten, Prágában, Párizsban, Londonban, Angorában és Bukarestből Varsóba utazik. A Népszövetség keretén belül felesleges volna Romániával szövetségi szerződést kötni. Egyébként is ki ellen és miért kössenek szövetségi szerződést. A Balkán-konföderáció

tervét igen szépen tartja. Arra a kérdésre, hogy van-e kommunizmus Görögországban, kijelentette Venezelosz, hogy hazája nem ipari állam és így ott a kommunizmusnak nem lehet komoly talaja. A legutóbbi választásokon is elenyészően csekély számú szavazatot kaptak. Ezzel szemben elismerte Venezelosz, hogy meglehetősen erős és tekintélyes királyság van Görögországban. Ehhez a kérdéshez a következőket fűzte hozzá a görög miniszterelnök:

— A legutóbbi választásokon felajánlottam a királyságnak vezetőjének, hogy lépjen be a kormányba, vállalja a belügyi tárcát és vezesse le a választásokat, a mennyiben pártja még ig ysem kerülne tulsúlyba, hagyjon fel a céltalannak látó agitációval. A királyságot vezetője azonban nem volt hajlandó ezt az ajánlatot elfogadni.

— Vizsgálat indult meg a nagyváradi tanfelügyelőségnel. Nagyváradi tudósítónk jelenti: A nagyváradi tanfelügyelőségnel vizsgálat indult meg több vezető pozíciót betöltő tisztviselő ellen. A vizsgálatnál kapcsolatban Caba dr., a tanfelügyelőség vezetője kijelentette munkatársunk előtt, hogy a vizsgálat során egy nagyobb összeg eltűnéséről van szó, az ügyben több hivatali felfüggesztés várható, de részletes információkkal dr. Caba nem szolgált.

ugy, ha kifogásait saját hazája felé is adressálja, ahol immára dolgozók egy-negyedrése áll munka nélkül, a végső kétségbeesés örvényében fulladozva. Már pedig ez a tény, ez a kétségbeesés — ama „régii mentalitás“ egyik legvádolhatóbb érvényesülése.

Az örök szegények

Fölöttébb szimpatikus laptársunk, a Patria sulyosan megneheztelt ránk, mert kritika tárgyává tettük a Jorga-féle diplomarendelettel szemben elfoglalt álláspontját. Azt kérdi, vajjon mi is beállottunk már az irredenta kórusba?

Bárki más illetne evvel a váddal, mosolyogva és szó nélkül haladnánk el mellette, annyira frivol és komolytalan. A Patriát azonban megtiszteljük azzal, hogy válaszolunk, nemcsak azért, mert közel tíz évig harcoltunk a román demokrácia közös frontján, de azért is, mert hisszük, hogy találkoznunk fogunk még ezen a fronton, ahol nagyobb szükség van ma igaz, önzetlen harcosokra, mint valaha is volt.

Mindenekelőtt: rég elmúlt az ideje annak, hogy minden kisebbségi megnyilatkozást az irredentizmus mumusával lehessen diszkreditálni. Aki őszintén akarja a

kisebbségi probléma megoldását, annak óvakodnia kell, nehogy ebbe a nagy hibába essék.

Ami a konkrét esetet illeti: nem kívánunk vitába bocsátkozni a Patriával, vajjon helyes és célszerű volt-e Jorga rendelete, amellyel elismerte az 1926-ig kibocsátott magyar diplomák érvényességét. Annál kevésbé vitatkozunk erről, mert egyetlen kisebbségi párt sem támasztotta ezt a követelést, Sokkal valószínűbbnek tartjuk, hogy a nemrég lefolytatott román-magyar tárgyalások egyik eredménye volt a rendelet.

Amit azonban kifogásolunk és elítélendőnek tartunk, az a már szinte bevett szokás a román politikai pártoknál, hogy a kisebbségi kérdést teszik meg a kormány elleni támadásaik bázisául. A kisebbségek „favorizálása“ az a szegénykő, amellyel a mindenkori kormányokat kompromittálni akarják. Ezt a rossz szokást tette magáévá a Patria is, holott éppen ettől a laptól, — amely, ha nem tévedünk, még a gyulafehérvári határozatok alapján áll — vártuk volna el, hogy emelkedettebb szempontból kezelje a kisebbségi kérdést és ne használja azt fel olcsó és pillanatnyi taktikai eszközkül a mindennapos politikai csetepatékban.

VILÁG TÜKRE

Mussolini Rómája

Az „örök város“ külsejének minden változása világtörténelmet jelent. Ahogyan megvolt a Cézárak és az antik köztársaság Rómája, a pápák és a Reneszánsz Rómája, ahogyan ezekről a korszakokról grandiózus tanuk regélnek ma is a városban, belekapcsolódva a legutolsó évtizedek Rómájába, éppugy kialakulóban van Mussolini nagyobb és ragyogástól teljesebb Rómája is. A Duce akarja ezt. Így nyilatkozott a legutóbbi napokban a Venezia Palazzo egyik restaurált részében az olasz és külföldi újságírók előtt. Az olaszoknak azért mondta, mert Rómát egyre inkább be akarja vinni az egész nép tudatába, mint az egyesült és egységes Olaszország fővárosát. S az idegeneknek azért mondta, mert ezek Rómában mégis csak az „örök várost“ látják.

Igy történt azután, hogy a minisztertanácsból kezdve az összes illetékes hatóságok aprobálták az új városfejlesztési tervet, amelyet a berlini városépítészeti kiállításon is látni lehetett. Ha Mussolini akarata uccákká és házakká fog átváltozni, úgy Róma egyik oldalt egészen a tengerig, a másik oldalon az albán khegyéig fog kiterjedni. S mindezt 15 esztendő alatt! Rövidesen megkezdik az uccák építését, melyek a Kapitóliumtól egyenesen az ostiai tengerig fognak vezetni. A város szivétől a tengerig, amely Ostia közelében kikötőt fog Rómának teremteni. A római kikötőt, amely két évezred után tengeri várossá fogja ismét varázsolni Olaszország fővárosát.

Tizenöt éven belül a régi Urbs, amely röviddel ezelőtt elérte az 1 millió lakos számát, 2 millió lakos számára fog befogadó helyül szolgálni. Mussolini számítása az, hogy Róma két évtized alatt elérje a 2 milliós lélekszámot. Mert a nagy gyermekhalandóság ellenére Olaszország lakossága évente egy félmillió lélekkel szaporodik. A fasiszta rezsim hihetetlenül centralisztikus törekvései mellett Mussolini számítása könnyen beválhat. Ez a város azonban két millió tisztviselő, kereskedő és iparos vagy intellektuális hivatással foglalkozó ember városa lesz, mert nagyipar, amely a világ legnépesebb városait emberanyaggal látja el, nincs Rómában s valószínűleg számizve lesz a jövőre is a város kibővített falai közül.

Az új városfejlesztési terv építőmesterek, művészek és mérnökök műve, aki ket Mussolini bizott meg a tervezet elkészítésével s akikkel együtt igen gyakran és behatóan tanulmányozta annak egyes részleteit. Piacentini építész, az Akadémia tagja a tulajdonképpen szerző. Az építész művészi lelkesedésével készítette el a tervet, amely nem gondol a hihetetlen költségekre és nehézségekre, hanem kizárólag fantáziájának elképzelésére. Az általa elképzelt Róma 13.000 hektáros területen terjed el. A várost kiterjedt földalatti vasút hálózza alá. Földalatti vasut a katakombák és egyéb földalatti építkezések által teljesen aláasott Rómában! Az új városrészek a modern építészet elvei szerint készülnek el, a belvárosban azonban óvatos gondossággal fogják megőrizni a történelmi, vagy pedig szépségük által felavatott emlékműveket. Mert a fasiszta szellem forradalma lelkileg közelérzi magát az antik Róma tradícióhoz, annak nagy korszakaihoz.

Három hetet fog igénybe venni a hágai döntőbíró- g ítéletének megszöve- zése a német-osztrák vámunió ügyében

Hága, augusztus 21. A hágai döntőbíró, amely a Népszövetség ismeretében döntése alapján a német-osztrák vámunió jogi problémája fölött hivatott határozatot hozni, befejezte érdembeli tárgyalásait. A bíróság 17 napon át megvitte a vámióban érdekelt államok delegátusainak beszédét és okfejtését. Ezek után most már csak az ítélet meghozatala van hátra, azonban a döntés megejtése és az ítélet indokolásának megszerkesztése még hét-három hetet fog igénybe venni.

A döntőbíró előtt elhangzott beszédek gyorsírói jegyzetei több, mint ezer folió oldalra rugnak. Ezeket a beszédeket rendes írásra átültetik, a bírók újból áttanulmányozzák az egyes delegátusok által felhozott érveket és után a bíróság tagjai ugyancsak zárt és kölcsönösen kicserélik egymás írását nézetükért. Ha ez már megtörtént, a bírók magánoldozásosobáikba fognak átválogatni, hogy benyomásaik alapján külön-külön kidolgozzák saját ideiglenes ítéletüket. Ezeket az ítéleteket írás nélkül a bíróság elnökéhez juttatják, aki az egyes bírók ítéletét sokszoroztatja és valamennyi ítéletet eljuttatja a bíróság minden tagjának. Ha mind a 15 ítélettervezet már együtt van, ezek alapján kidolgozzák a legfontosabb pontok listáját, amely azután a bíróság fogja képezni a kérdés fölött rendeltető szavazásnak. A szavazás minden egyes pontról külön-külön történik és azután megkezdődik az általános ítélet kidolgozása.

Ha már ez is meg van, ezt az ítélettervezetet a bíróság újabb együttes ülésén szakaszról-szakaszra ismét megvitatják és csak ezek után történik meg a szavazás az ítélet fölött.

A döntés meghozatala után az ítéletet megküldik a Népszövetség főtitkárságának, amely azt a hágai Béképálosban megtartandó nyilvános ülésen publikálja. A nyilvánossághozatalt nagy érdeklődéssel várják.

A szakszervezetek és a pártvezérek szabadkezet adtak Macdonaldnak és Snowdennek

Tizenkétórás minisztertanács után létre- jött a megegyezés az angol takarékosági rendszer szabályok ügyében

Az angol jegybank kormányzója utazásának igazi célja New-York, ahol az angol hadikölcsön konverzióját készíti elő

London, augusztus 21. Az angol munkáspárt végrehajtó bizottsága és a szakszervezetek vezetője Macdonald és Snowden előtt elhangzott ismertetései után megadták a szabad kezet a kormánynak a takarékosági rendszer szabálytervezetét illetően. A pártvezérek előtt is ismertették a miniszterek a tervezetet. Pénteken az ellenzéki pártok vezetői folytatni fogják tárgyalásait a kormányfővel a tervezet intézkedéseiről.

A szakszervezeti értekezlet után a mi-

nisztertanács tegnap 12 órán át ülésezett. A háború óta nem fordult elő ilyen hosszútartamu minisztertanácsi ülés. A kormány a határozatokról nem tájékoztatta a nyilvánosságot. Beavatott helyen közölték, hogy a megegyezés létrejött a keresztlüvelre váró takarékosági rendszer szabályok tekintetében, de a döntés nem mindenben egyezik a pártközi takarékosági bizottságban elfogadott tervezettel. Macdonald és Snowden ma folytatták megbeszéléseiket az ellenzéki pártok ré-

széről delegált politikusokkal.

London, augusztus 21. A csikágói Daily News arról cikkez, hogy a most Kanada felé utban levő Montague Norman angol bankkormányzó állítólagos üdülési kirándulásának igazi végcélja Newyork, ahol Montague Norman az angol jegybank 50 millió fontos francia-amerikai hitelét tisztán amerikai kölcsönre óhajtaná átalakítani és előkészíteni az angol 5 százalékos hadikölcsön konverzióját is.

Magyar hivatalos körökben energikusan cáfolják, hogy Bethlen bukása a Habsburg-restaurációval állana összefüggésben

Ha a magyar válság nem fokozódik, ma megalakul a Károlyi-kormány

A legújabb kormánylista

Budapest, augusztus 21. A magyar kormányválság ügye még nem érkezett el a megoldáshoz. Egyelőre még folynak a tanácskozások, amelyekkel kapcsolatban számos kombináció lát napvilágot. Az ellenzék éles harcot hirdet a Bethlen-rezim bármilyen cégér alatt való fenntartása ellen, amelynek esetére a felfordulást elkerülhetetlennek tartja.

A dezinált miniszterelnök, Károlyi Gyula gróf egyébként Bethlennel, Valkó volt külügyminiszterrel, Pesthy Pállal, az egységspárt elnökével, továbbá Zsitvay és Wekerlével, a leköszönt kormány minisztereivel folytatott megbeszéléseket. Politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy ha a válság nem fokozódik, szombatra lehet várni a Károlyi Gyula-kormány megalakulását. A várható kormányalakításról máris számos lista került a

közvélemény elé. Péntek délben, mint a legvalószínűbbet, a következő listát kolportálták legerőteljesebben: miniszterelnök és külügyminiszter Károlyi Gyula gróf. Belügy: Darányi Kálmán, a lemondott kormány miniszterelnökségi államtitkára, esetleg Keresztes-Fischer Ferenc baranya megyei főispán. Honvédelmi: Gömbös Gyula. Népjelölti és közoktatás: Ernst Sándor; Pénzügy: Valkó Lajos volt külügyminiszter, vagy Jakab Oszkár államtitkár. Kereskedelem: Perényi Zsigmond báró, esetleg Bud János. Igazságügy: Zsitvay Tibor, vagy Váry Albert. Földművelésügy: Mutschenbacher Emil, vagy Wekerle Sándor.

Az egészen bizonyosra veszik, hogy Szeitovszky Béla és Klebelsberg Kunó gróf nem fognak az új kabinetben helyet

foglalni.

Budapest, augusztus 21. A Németországban terjesztett hírekkel kapcsolatban, amelyek szerint Bethlen lemondása a küszöbön álló Habsburg-restaurációval állana összefüggésben, illetékesek részéről energikus cáfolatot adtak ki. A cáfolat hangoztatja, hogy az alaptalan híresztelések tendenciózusak és rosszhiszeműek, vagy pedig nem egészen épelméjű emberek fantazmagóriái.

Cáfolják azt a hirt is, hogy a francia kormány feltételeket kötött volna ki az ötmillió fontos magyar kölcsön francia részösszegének kibocsátása és elhelyezése ellenében. Hangoztatják, hogy a megalakuló új kormány ugyanazt a külpolitikai orientációt vállalja, mint az előző Bethlen-kormány.

Negyvenöt rabbi és a hivek ezrei kísérték utolsó útjára Ullmann Salamon besztercei főrabbit

A besztercei hitközség a megüresedett állásba a megboldogult főrabbi vejét választotta

Cluj-Kolozsvár, augusztus 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Budapesten elhalálozott Ullmann Salamon besztercei főrabbi holttestét csütörtökön délután a pesti ortodox Chevra Kadisa autóján vitték a Városmajor-szanasatóriumtól Erdély felé. A határon óráig feltartóztatták a gépkocsit, amely a bihari prefektusnál történt intervencióra pénteken reggel bejöhett Románia területére. Reggelre a halottas autó Váradra érkezett, ahonnan rövid pihenő után folytatta útját Kolozsvár felé.

A gépkocsi féltizenegy után érkezett a monostori várhoz. Itt már egy hatvan-hatvanöt főből álló csoport várakozott. A kolozsvári ortodox hitközség képviselőiben Löffler Vilmos, a kongresszusi hitközség megbízásából Lax Szalvator titkár jelent meg, míg az ortodox Chevra Kadisa delegációval képviseltette magát, amelyet Paal Leopold és Mózes Elek vezetett. A szefár-

dok rabbija: Halberstamm néhány perces beszédében méltatta Ullmann Salamon évtizedes érdemű működését a Tóra és hagyományok terjesztése és fenntartása érdekében. Tizenegy óra előtt néhány perccel a gépkocsi továbbment Beszterce felé, ahová a délutáni órákban érkezett meg.

Besztercén a gyászoló közönség ezekre menő tömeg várta a halottat. Az országrész minden jelentősebb ortodox hitközsége és számos zsidó intézmény küldöttséggel képviseltette magát a temetésen. Kolozsvárról az ortodox hitközség részéről Glasner Akiba főrabbi, Nagyfaludi Nándor, Rosenzweig Emanuel és Spéter Mózes jelentek meg a temetésen. Az Országos Zsidó Pártot dr. Klein Miksa erdélyi ügyvezető alelnök képviselte.

Mint hogy a temetés a délelőtti órára volt kitűzve, Besztercén már kora reggel özönlöttek a környék zsidói és

a távolabbi városok és helységek küldöttei. A halottat szállító gépkocsi azonban csak fél négy órakor érkezett a városba. A koporsót azonnal a zsidó nagytemplom elé vitték, ahol az idő előrehaladottságára való tekintettel csak a megboldogult főrabbi veje, Spitz Menyhért besztercei arabbi bucsuztatva röviden a család nevében.

A halottat azután az óriási gyászoló tömeg kísérté a temetőbe: beszterceiek és azok, akik a néhány óra múltán beálló szombat miatt nem utazhattak vissza otthonukba.

A temetésre negyvenöt rabbi érkezett, akiknek nagyrésze a szombatot Besztercén tölti.

A besztercei ortodox zsidó hitközség elöljárósága a temetést megelőzőleg rendkívüli ülést tartott, amelyen a megboldogult főrabbi végrendeleti kívánságához képest Spitz Menyhért helyettes besztercei rabbit egyhangulag megválasztotta a főrabbinátusi állásba.

— A francia forradalom szines és véres kavargása elevenedik meg Anatole France: Az istenek szomjaznak című hatalmas regényalkotásában. 484 oldal. Régi ár 316, most 68 lej Lepagenál Cluj. Utánvét, vagy előfizetve (bélyegben küldje) portómentesen. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét Lepagetől.

Bundát — szőrmét

legszebb kivitelben legolcsóbban csak a

WEISZ FIVÉREK

szőrme szalonjában szeresheti be Cal. Reg. Ferdinand (Szabó J. ház)

Tekintse meg a szombat és vasárnap esti szenzációs kirakatunkat

FIGYELEM! FIGYELEM!

MEGNYILT AZ

"IDEAL"

modern könyvkötészet

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii (Főter) 9. szám (földszint.)

Mindenemű könyvkötészeti munkák: üzleti könyvek, albumok, mindenemű dobozok legelőnyösebb, olcsó beszerzési forrása. — Tisztviselők, diákok, könyvtárak részére árengedmény.

Rendeléseket vidékre is eszközöl!!!

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Augusztus 24—31

ÜNNEPI FILMHÉT

a SZINKÖR MOZGÓ-ban

ÁLLÓVÍZ

Állóvíz ajánlatát.

ÁLLÓVÍZ

Állóvíz ajánlatát.

Izgalmas tárgyaláson foglalkozott a bukaresti törvényszék a Berkovitz-bank kényszer-egyezségi kérésével

Augusztus 26-án hirdetik ki a törvényszék döntését

Bucuresti-Bukarest, augusztus 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Berkovitz-bank fizetési képtelenségének ügye ma délelőtti kritikusan pontjához érkezett el. Ismeretes, hogy azok a tárgyalások, amelyek a Banca Naționala és a Berkovitz-bank vezetői között folytak, nem vezettek teljes eredményre. Manolescu jegybank-kormányzó kijelentette a bank három vezetője: *Eli, Max* és *Adolf Berkovitz* előtt, hogy a jegybank csak abban az esetben hajlandó a Berkovitz-bankot szanálni, ha ez előzőleg kiegyezik hitelezőivel. A Berkovitz-testvérek kijelentették, hogy személyes vagyonukkal is hajlandók a bank passzíváját garantálni, de hangsúlyozták, hogy a nehézségek eliminálására szükségük van a jegybank támogatására is.

Vádak a Berkovitz-bank ellen

Nyilvánvaló volt a Berkovitz-bank és a Banca Naționala közötti tárgyalások elhúzódásából, hogy hivatalos körök nem a legnagyobb készséget tanúsítják a bajba jutott bank szanálása irányában. Erre vall az a tudósítás is, amely ma reggel, tehát a Berkovitz-bank kényszer-egyezségi kérése tárgyalásának napján látott napvilágot a Banca Naționalához és a kormányhoz közzelálló Cuvântul című lapban. A lap szerint 1926 óta, midőn a bank közkezesi társaságból részvénytársasággá alakult át, a pénzügyminisztérium nem tulságosan tisztességes elvek alapján vezetett. Fedezet nélküli csekkeket bocsátottak ki és betéteket fogadtak el égy órával a bank pénztárainak lezárása előtt.

A lap a továbbiakban szemérem veti a Berkovitz-testvéreknek, hogy csak ingatlan vagyonukkal akarják fedezni a betétesek követeléseit s egyetlen szót sem szólnak ingó vagyonukról, sem pedig a birtokukban lévő Banca Naționala részvényekről. A Cuvântul szerint Berkovitz-testvérek vagyona másfél millió lejt tesz ki, évi jövedelmük pedig meghaladja az 50 millió lejt. Végül a Cuvântul annak a véleményének ad kifejezést, hogy a Berkovitz-bank vezetői nem őszinték, mert ebben az esetben visszavonják kényszer-egyezségi kérésüket.

A bank helyzete

A három csoportra oszló betétesek szeretnék volna mindenáron elkerülni a kényszer-egyezségi tárgyalást és még inkább a bank ellen beadott csődkeres elfogadását. Ezért csütörtökön, a késő éjjeli órákba húzódo tárgyalások folytak a betétesek képviselői, a Berkovitz-bankház és Banca Naționala igazgató-sága között. A betétesek *Beiler* ügyvéd lakásán rendkívül izgatott hangulatban lefolyt gyűlést tartottak. A gyűlésen a kiküldött könyvszakértők referáltak a bank helyzetéről, amely a következőképpen fest:

A bank passzívája (a mérleg szerint) 928 millió lejt.
Ebből levonásba kerülnek a következő összegek:

Alap és tartaléktöke	170 millió lejt
Hosszulejáratu külföldi tartozás	86 millió lejt
Tartozás a Banca Naționalával szemben	160 millió lejt
A fennmaradó	510 millió lejt
azonnal fizetni kell. Ez az 510 millió passzívja a következőképpen oszlik meg:	
Banca Româneasca	13 millió lejt
Banca de Credit	4 millió lejt
1250 drb. százezer lejen aluli betét	34 millió lejt
400 drb. 500 ezer lejig terjedő betét	140 millió lejt
157 drb. 500 ezer lejen felüli betét	273 millió lejt

A fennmaradó összeg a sürgősen felezendő külföldi tartozásra esik.

A kényszer-egyezségi tárgyalás

A betétesek hosszas vita után elhatározták, hogy támogatni fogják a kényszer-egyezségi kérést és a csődkeres ellen foglalkoznak állást. Ilyen előzmények után kezdte meg a bukaresti törvényszék harmadik kereskedelmi szekciójára ma délelőtti a Berkovitz-bankház kényszer-egyezségi kérésének tárgyalását. Radovan tanácselnök elnökléte mellett. A tárgyaláson hatalmas számban jelentek meg a betétesek.

Az ülés megkezdése után *Xéni* ügyvéd kért szót s kijelentette a Banca Naționala nevében, hogy a jegybanknak érdekében

áll a Berkovitz-bankház talpraállítására. A Banca Naționala nem gördít akadályt a megegyezés elé, látva, hogy a Berkovitz-bank tulajdonosai személyes vagyonukkal is hajlandók a betétesek követeléseit fedezni, 200 millió látra szóló betét tulajdonosai hozzájárultak a bank által felajánlott fizetési módokhoz s a tárgyalások folyamatban vannak a többi betétesekkel is. Ezért *Xéni* kéri, hogy a törvényszék halassa el a kényszer-egyezségi kérés tárgyalását a jövő keddig, amikor már feltétlenül befejezést nyernek a bank és a betétesek közötti tárgyalások.

A törvényszék elutasította *Xéni* kérését és áttért a kényszer-egyezségi kérés érdemi tárgyalására. Ennek lefolytatása után a

*Jó cipőnek -
Jó cipőasztal!
Ez a Pyram Asztal!*

döntés kihirdetését augusztus 26-ra halasztották el.

A törvényszék ezután áttért a Cantuzino fivére kérésének tárgyalására, akik ismeretesen csődöt kértek a Berkovitz testvérek ellen. A bank jogi képviselői kijelentették, hogy a csődkeres teljesen alaptalan, már csak azért is, mert a törvény szerint csakis azon részvénytársasági igazgatók felelősek saját vagyonukkal, akik szabálytalanságot, vagy visszaéléseket követtek el. Ilyesmirel azonban nem lehet szó. A csődkeres legfeljebb a Berkovitz-bankház ellen lett volna benyújtható.

A 28 millió betétet képviselő *Beiler* ügyvéd és a 20 millió betétet képviselő *Stefanescu* felszólalásaiban a csődkeres visszautasítását követelték. A bíróság augusztus 31-re halasztotta a döntést.

A máramarosi csempészfrontról

A máramarosszigeti törvényszék megkezdte *Peri Mayer*nek, a csempészkartell bűnbakjának bűnügyi tárgyalását. Szabadlábranyelvezték az ártatlanul letartóztatott *Ganz Pepi*t

Sighet-Máramarossziget, augusztus 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A máramarosszigeti törvényszék pénteken kezdte meg *Peri Mayer* ügyében a tárgyalást, akit mint azt napokkal ezelőtt az Uj Kelet megírta — a csempészek azzal rántottak be, hogy bűnvádi feljelentést adtak be ellene az ügyészséghez csempészárú rejtegetés címén. *Peri*, aki az általunk megírt körülményes uton helyezte el lakásán a csempészárut, egész sereg tanut nevezett meg, akikkel bizonyítani kívánja, hogy a csempészárut nem ő hozta át a határon, hanem a csempészek máramarosszigeti kartellje, melytől ő hallgatási díjat hu-

zart. A törvényszék beidézte a *per* által megnevezett tanukat és elrendelte a tárgyalás folytatását. Itélethozatalra szombaton fog sor kerülni, amelyet Szigeten nagy érdeklődés előz meg. A tárgyalást a termet zsúfolásig megtöltő közönség jelenlétében kezdte meg a törvényszék.

Szabadlábra helyezték *Ganz Pepi*t

Oradea-Nagyvárad, augusztus 21. Ma a nagyváradai ügyészség olyan szabadlábra helyezést eszközölt, amely teljesen rehabilitál egy denuncians által bajbarántott fiatal leányt. Megírta annakidején az Uj Kelet, hogy *Pollák Mayer*, a máramarosszigeti monopólpénztár „magán-detektívje” néhány aljas trükkkel gondoskodott arról, hogy „működéséért” a kellő honoráriumot megkapja. *Pollák Mayer* a kovaköcsempészt volt hivatva energikus közbejöttével megakadályozni. Minden felfedezett kovaköcsmennyiségért megkapta a maga jutalmát. Ezért olyan tréfás dolgokat talált ki, mint például azt, amelyet a most szabadlábrahelyezett *Ganz Pepi*vel követett el. *Ganz Pepi* a nagyváradai piac téren áldogált, amikor megjelent *Pollák* és kezébe nyomott egy kovaköcset megrakott zacskót. A következő perben *Pollák* vizsdatért két rendőr társaságában és „rajtacsipite” *Ganz Pepi*t. *Ganz Pepi* letartóztatták, míg most a nagyváradai ügyészség megállapította ártatlanságát és szabadlábra helyezte.

Pollák Mayer ne madja ki a szigeti ügyészség

Sighet-Máramarossziget, augusztus 21. *Ganz Pepi* ügyében a máramarosszigeti ügyészséghez átiratot küldött a nagy-

vári ügyészség, amelyben arra való hivatkozással, hogy a *Ganz Pepi* elleni vizsgálat során szükség van *Pollák Mayer* kihallgatására, kérte a máramarosszigeti ügyészségi fogházban levő denuncians

Nagyváradra való átszállítását. A szigeti ügyészség ezt azzal az indoklással tagadta meg, hogy *Pollák Mayer* ügyében folyik a vizsgálat és csak annak befejezése után küldhetik át Nagyváradra.

Végetért a máramarosszigeti pénzügyigazgatóságnál megindult vizsgálat

Sighet-Máramarossziget, augusztus 21. Egyik legutóbbi számában beszámolt róla az Uj Kelet, hogy a máramarosi pénzügyigazgatóság történt anomáliák ügyében vizsgálat indult meg. Máramarosszigetről érkező jelentés most arról számol be, hogy a pénzügyigazgatóságnál lefolyt vizsgálat eredményeként elhelyezték a máramarosszigeti pénzügyigazgatóság-

ról *Diontescu* inspektort, míg *Coman György* pénzügyigazgató változatlanul marad meg állásában, anélkül, hogy a vizsgálat az ő működését bármilyen formában érintette volna. *Coman György* mellett a pénzügyigazgatóság többi vezető tisztviselőit sem érinti a vizsgálat, amely *Diontescu* ellenőri áthelyezésével befejezt is nyert.

Lőrinczynek ezerdolláros életbiztosítási kötvénye volt öngyilkosság esetére

Györy Győző és *Németh József* ellen elrendelték a 30 napos vizsgálati fogságot

Cluj-Kolozsvár, augusztus 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Lőrinczy-ügy ügyészségi vizsgálata a legnagyobb érdeklődéssel folyik. Pénteken délelőtt a törvényszék

elrendelte a 30 napos vizsgálati fogságot *gy Györy Győző*, mint *Németh József* ellen.

Az ítélettel azzal az indoklással hozta meg a törvényszék, hogy milliók visszavonásának felderítéséről lévén szó, fogságot társukra a vizsgálat érdekében szükség van. Az ítélet ellen dr. *Hajegan Eugen* a táblai tanáshoz élt felfolyamodással.

A vizsgálati fogságot egyébként nagy lendülettel vette kezébe a Lőrinczy nyomozást. Tegnap Lőrinczy lakásán házkutatást tartottak, amikor is újabb öt hamis betétkönyvre bukkantak. A betétkönyvek 100 lejt, 20 lejt, 44 lejt, 11 lejt és 22 lejről, tehát egész jelentéktelen

összegekről szólnak, de nagyon valószínű, hogy ezeket Lőrinczy azért tartotta lakásán, hogy nagyobb összegű hamisítványt készítsen azokról.

A vizsgálóbíró egyébként hivatalos átiratot küldött *Sorocába*, hogy a *Dnyeszter* mellett megtalált ruhákat, amelyek állítólag Lőrinczy tulajdonát képezik, haladéktalanul küldjék Kolozsvárra. Újabb szenzációja a Lőrinczy-ügynek, hogy

a szélhámos bankigazgató két biztosító intézetnél is nagyobbösszegű életbiztosítást kötött és az egyik ezer dolláros kötvény öngyilkosság esetére is szól.

Már magában ez a tény is elegendő bizonyíték annak megállapítására, hogy Lőrinczynek mindazon levelei, amelyekben öngyilkosságát jelenti be, nem szolgálták egyéb célt, mint azt, hogy a nyomozást félrevezessék és

amennyiben állításainak hitelt adnak, úgy családja megkaphassa az ezer dolláros biztosítást.

A vizsgálóbíró beidézte gróf *Horváth-Toldy*t és *László Ákost* is, akik azonban távol vannak a várostól és így kihallgatásuk későbbre maradt. Gróf *Horváth-Toldy*nak és *László Ákos*nak arra vonatkozólag kell vallomást tennie, milyen összegig károsította meg őket Lőrinczy.

Pénteken a vizsgálóbíró saját kérésére kihallgatta *Haad Vilmost*, az Autoglob könyvelőjét, akinek kihallgatása a késő délutáni órákig tartott.

A minisztérium által engedélyezett

Nagyváradai zsidó Fiuinternátus

Felvesz a nyilvánossági joggal bíró zsidó liceumba, gimnáziumba, kereskedelmibe és elemi iskolába járó növendékeket. Elsőrendű kóser ellátás. Mérsékelt árak. A növendékeket az igazgatón kívül 3 szaktanár és 2 pedagógus készíti elő. Minden iskolai és internátusi ügyben felvilágosítással szolgál és komoly érdeklődőknek prospektust küld az Igazgatóság

Oradea, Str. Delavrancea (Ritók Zs u.) 17 sz.

H
Az UJ KELET az
bánsági zsidó
Főszerkesztő:
Felelős szerkesztő:
Bukaresti
Hátszegi Ernő,
Cikkeink utánnor
megjelölésével

— Változókéony idő
pestről jelentik: A
időjárásprognózis
zékony időjárás vá
helyen zivatarral,
pesten ma délelben 1

— A köztársaság
a bolgár parlamen
királyt a kommunis
tik: A király trónb
a szobranje rendki
uralkodó megjel
képviselők tüntetés
társaságot éltették,
rányt nem csaptak.
lasztotta elnökét is
mélyében.

— Ghica és társ
érkeztek meg a croy
donból jelentik: J.
pilóták, akik Bukare
légi utra indultak A
meg a croydoni rept
mán követség sem
sorsáról.

— Értesítés. Ért
utazó közönséget,
90. szám alatt (az
paloták között) a
CORSO. Nyugati ké

— A világ gabor
van a forgalomban. Lo
világ gabonapiaca
némiképpen élénkül
lebből új nagy tét
ezer oroszországi bu
tek.

— BIKSZAD GY
Karlsbadja, a hurut
június 1-től. Ivókur
hidegvíz gyógyintéze
strandfürdő. Allandó
posta, távirada helyb
konyha, napi penzoi
nak kóser vendéglő.
nul küld a Fűrdőig
sad, jüd. Sätmar.

— Asztma és szív
dóba. görvély- és an
nagyobbdás és gol
ben a természetes F
viz a gyomor és be
mon szabályozza. I
klinikusok tuberkul
pasztalták, hogy a b
lentkező székrekedés
viz használata folyta
hülnek. A Ferenc
gyógyeszerterekben, a
szerültekekben kapha

— Beiratkozások
delmi Csarnoktól fe
felső kereskedelmi i
zások naponta d. e.
meg. A hely biztosít
natos a minél előbbi
gositást ad az ig
Alea Gajdu 1.)

— Csikágó városa
ezer tisztviselője ille
jelentik: Csikágó sze
tudja fizetni 20 eze
ményét. Cermak pol
városi igazgatás besz
tőzik, ha az állam a k
siet segítségére a t
Csikágónak.

— Buresch osztrák
körtúra indult. Bécsb
osztrák szövetségi k
hozás őszi ülészaká
ausztriai körtúra hat
hány napig Tiroiban
átutazott Salzburgba
mulva Miklas szövets
re, Atterseebe utazil
hét elején már ujra

— Újabb feketesz
váradon. Tudósítónk
vén váminspektor, a
feketeszes elleni vizs
a pénzügyminisztériu
pektor társaságában r
don, ahol az ügyész
szélgétezt a vizsgálat
kapcsolatban Nagyvár
kolportálnak, hogy a
szenzációs letartóztat

H REK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— **Változókéony időjárás várható.** Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint szeles, változókéony időjárás várható esővel és sok helyen zivattal. A hőmérséklet Budapestben ma délelőtt 18 fok Celsius volt.

— **A köztársaság életével fogadták a bolgár parlament megnyitó ülésén a királyt a kommunisták.** Szófiából jelentik: A király trónbeszédét nyitotta meg a szobranje rendkívüli ülészakát. Az uralkodó megjelenésekor a kommunista képviselők tüntetést rendeztek s a köztársaságot éltették, de jelentősebb botrányt nem csaptak. A szobranje megválasztotta elnökét is Stepan Stepanow személyében.

— **Ghica és társa román pilóták nem érkeztek meg a croydoni repülőtérre.** Londonból jelentik: J. Ghica és társa román pilóták, akik Bukarestből leszállás nélküli légi utra indultak Angliába, nem érkeztek meg a croydoni repülőtérre. A londoni román követtség sem tud semmit a pilóták sorsáról.

— **Értesítés.** Értesítjük a Bukarestbe utazó közönséget, hogy Calea Victoriei 90. szám alatt (az Atheneum és Regal paloták között) megnyitott a CAFE CORSO. Nyugati kényelem.

— **A világ gabonapiacain élénkülően van a forgalom.** Londonból jelentik: A világ gabonapiacain a buza forgalma némiképpen élénkülően van. Kína közeléből új nagy tételeket vásárol. 120 ezer oroszországi búzát Angliában is vetek.

— **BIKSZAD GYÓGYFÜRDŐ.** Erdélyi Karlsbadja, a hurutosok Mekkája nyitva június 1-től. Ivókúra, szénasavas fürdő, hidegvíz gyógyintézet, inhalátorium és strandfürdő. Állandó fürdő-orvos, vasút, posta, távirat helyben. Elsőrendű diétáskonyha, napi penzói 160 lejtől. Ort. izr. nap kóser vendéglő. Prospektust díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság, Baia-Băsead, jud. Sătmar.

— **Asztma és szívbetegség, mell- és tüdőbaj, görvély- és angorkor, pajzsmirigy-magyobbodás és golyvaképződés** esetében a természetes Ferenc József keserűvíz a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza. Európai és amerikai klinikusok tuberkulotikus egyéneknél tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedések a Ferenc József víz használata folytán lényegesen enyhülnek. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Beiratkozások az oradeai Kereskedelmi Csarnoktól** fenntartott fiú és női felső kereskedelmi iskolába. A beiratkozások naponta d. e. 11-12-ig tartanak meg. A hely biztosítása érdekében kiváratos a minél előbbi jelentkezés. Felvilágosítást ad az igazgatóság. (Oradea, Aleea Gojdu 1.)

— **Csikágó városa nem tudja fizetni 20 ezer tisztviselője illetményét.** Newyorkból jelentik: Csikágó szeptember elsején nem tudja fizetni 20 ezer tisztviselője illetményét. Cermak polgármester az egész városi igazgatás beszűntetésével fenyegetőzik, ha az állam a kellő időpontban nem siet segítségére a teljesen eladósodott Csikágónak.

— **Buresch osztrák kancellár ausztriai körutra indult.** Bécsből jelentik: Buresch osztrák szövetségi kancellár a törvényhozás őszi ülészakának előkészítésére ausztriai körutra határozta el magát. Néhány napig Tiroiban tartózkodott s most átutazott Salzburgba, ahonnan két nap múlva Miklas szövetségi elnök üdülőhelyére, Atterseebe utazik s esetleg a jövő hét elején már újra Bécsben lesz.

— **Ujabb feketeszeszvizsgálat Nagyváradon.** Tudósítónk jelenti: Anghel István vámspektor, akit tudvaleg a feketeszesz elleni vizsgálattal bízt meg a pénzügyminisztérium, Chiloteanu inspektor társaságában megjelent Nagyváradon, ahol az ügyészség folytatott bevizsgálást a vizsgálat vezetőivel. Ezzel kapcsolatban Nagyváradon olyan híreket kolportálnak, hogy a közeljövőben újabb szennyezési letartóztatások várhatók.

Aramzavar miatt négy órán keresztül éjszakai sötétség borult Kolozsvárra

Hatalmas vihar vonult át Kolozsvár fölött, mely kidőnlötte a villanypóznákat

Cluj-Kolozsvár, augusztus 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). Pénteken délután három óraker Kolozsváron váratlanul hatalmas vihar tört ki. A teljes erejéből tomboló orkán házak fedeleit tépte le és a város egyes pontjain telefon- és villanypóznákat döntött ki. 4 óraker a Fürdő uccában három villanypózna zuhant le, melynek következtében a város keleti része, a Fötér és az abból kiágazó összes mellékúccák, valamint a Magyar ucca, a Honvéd ucca és a Ferdinánd király ut villany nélkül maradtak.

Négy órától kezdve Kolozsvárnak majdnem egész területén nem volt villanyáram. A Fürdő uccán a villanytelep egész személyzete a kidőlt póznák helyreállításán dolgozott, de órák teltek el s az egész városban még mindig nem volt világítás és a villanyerőre berendezett ipari vállalatok sem működhettek. A villanyzavar teljes négy órán keresztül tartott és csak valamivel 8 óra után gyultak ki Kolozsváron a villanyok.

Az éjszakai sötétségben emellett hatalmas erővel dühöngött a vihar. Az

uccákon ugyszólván életveszélyes volt a közlekedés, mert aszörványos gázlám pákon kívül semmi nem világított. Az áramzavarral jelentékeny kár érte a nagyipari üzemeket, így elsősorban a napilapokat, amelyeknek gépei éppen a legfontosabb órákban voltak tétlenségre kárhoztatva. A négy órán át tartó áramhiány miatt az Uj Kelet előállítás is késedelmet szenvedett és ezért lapunk mai számát kénytelenek voltunk korlátozott terjedelemben megjelentetni.

Felhívás Erdély zsidóságához!

Erdély zsidói,

a Palesztina országépítő-munkának szeptember 30-ig százezer fontra van szüksége, hogy a folyó év költségvetését egyensúlyban tartsa.

Százezer font az az összeg, amely hiányzik ahhoz, hogy az építés menetében bármilyen összeomlás, vagy katasztrófa elkerülhető legyen.

A bázei világkongresszus pénzügyi bizottsága úgy határozott, hogy ezt a százezer fontot hat héten belül a világ Keren Hajjeszód jegyzőitől próbálja felhozni.

Minden cionistától egy font rendkívüli áldozatot kérünk!

Egy fontot, függetlenül a rendes Keren Hajjeszód jegyzéstől, egy fontot, gyorsan, gondolkodás nélkül, zsidó szívvel, zsidó indulattal, adjatok Erdély cionistái, Erdély K. H. jegyzői!

Erdély zsidóságának méltóan kell kivennie részét a kétségbeesett szükség-akcióból!

Ne fordítsátok el, Erdély zsidósága, ennek a felhívásnak a lapját, tegyék meg kötelességeiket. Ne várjatok külön kérést és ne várjatok külön látogatást: Juttassátok el egy fontot kitévő rendkívüli hozzájárulásokat városotok K. H. irodájában, vagy biztosához, vagy küldjétek el közvetlenül postautalványon a K. H. központi irodájához, Timisoara, IV. Bulev. Carol 15. címre.

Szeptember közepén el kell indulnia Palesztinába Erdély hozzájárulásának!

Zsidó testvérek, vegyétek ki méltón részeket ebből a munkából!

Ezt várja tőletek

A Keren Hajjeszód Országos Kuratóriuma Az E. Zs. N. Sz. Kisintézőbizottsága
Rothbart Jakab s. k. Vermes Ernő s. k.
elnök. elnök.

— **Lloyd Georget vidéki birtokára szállítják.** Londonból jelentik: Llod George-ot a jövő héten Londonból vidéki birtokára, Churthe szállítják. A volt miniszterelnök itt hosszabb időt tölt, majd Észak-Wales-be megy üdülésre.

— **Eljegyzés.** Izsák Olgicát Marosvásárhelyről eljegyezte Hirsch Mór Retteg.

— **Beiratások:** Az Eötvös uccai orth. izr. elemi iskolában a beiratások augusztus hó 25-31-ig eszközöltetnek d. e. 9-12 és d. u. 3-6-ig. Felkérjük a t. szülőket a fenti határidő pontos betartására, mert annak eltelte után senkit sem vehetünk fel. A tanítás szeptember 1-én reggel 8 óraker kezdődik.

— **Tájfún söpörte végig Korea keleti partvidékét.** Londonból jelentik: Korea keleti partvidékét tájfún söpörte végig. Számos halászhajó elsüllyedt. Számolni kell azzal, hogy a viharokatasztrófa legalább kétszáz halálos áldozatot követelt.

— **Aranyér ellen mindig jó szer** Haemorsan. A fájdalomakat azonnal megszünteti. Oleson kapható a gyógytárakban.

— **Albert Thomas Berlinbe érkezett.** Berlinből jelentik: Albert Thomas, a nemzetközi munkaügyi hivatal igazgatója Berlinbe érkezett. Thomas érintkezést keres Brüninggel és Stegerwald birodalmi munkaügyi miniszterrel.

MEGNYILT

a Transylvania Butorgyár őszi nagy butorkiállítás

Kolozsváron

a Strada Memorandului 1 szám alatt a Fötér sarkán, a Schultz virágüzlet felett az emeleten!

Nagy választék

modern stílusos hálószobákban, edéllökbekben, férfiszobákban, szalonokban, kombinált szobákban és irodai berendezésekben. Felhívjuk úgy a helybeli, mint a vidéki

butorvásárlók figyelméi,

hogy mielőtt butorszükségletét bárhol is megvásárolja, vagy megrendeli, tekintse meg a

kiállításunkat

ahol nemesak a mai új irányzatu és stílusos modellekről, hanem a mai fel-tűnően olesó eredeti termelői árakról is tájékozódás szerezhet.

A termelőitől közvetlenül a vevőhöz. — Eladások a vevőközönségnek is eredeti angróárban történnek

NAPROL-NAPRA

Long Year Cityből jelentik, hogy a Nautilus elérte NewAmsterdam szigetét s az arktikus óceán felszínére emelkedve, tiszteletadásban részesítette azt a helyet, ahol André és társainak sarki expedíciója elpusztult. A buvárhajóról érkezett jelentés közli még, hogy északra haladás közben a nagy hideg egyre fokozódik s a jéggé fagyott hópolyhek erős koppanások közben sűrűn hullanak a Nautilus fedélzetére. Ujabb jelentések szerint Long Year Cityben két szikratáviratot fogtak fel a Nautilusról. A buvárhajón eddig minden rendben van. A Nautilus próbatúrájának tartamáról még mindig nem tudnak közelebbi részleteket, de az expedíció tagjainak kijelentései szerint lehetséges, hogy a próbaut három hétig is el fog tartani.

Wusung kínai kerület partvidéke közelében egy utasszállító hajó a viharban elsüllyedt. Ötven utasa közül csak három sikerült megmenteni. Ezek közül kettőt letartóztattak, mert kiderült róluk, hogy régóta körözött kalózkodó Aggónak egy másik parti utasszállító hajó sorsáért is, amely 300 utast visz s a vihar kitörése óta sem kikötőbe nem érkezett, sem életelt magáról nem ad.

Maurice Chevalier a télen három hónapon át amerikai színpadokon fog vendégszerepelni. Két hétig Newyorkban is játszani fog a népszerű francia színész.

Newyork közelében egyik óceáni fürdőhely strandján váratlanul szökőár lépett fel s a hatalmas hullámszám mintegy száz fürdőzőt a nyílt óceán felé sodort. Öt eltűnt fürdőző kivételével a többieket sikerült kimenteni.

Az Amerigo Vespucci és Cristophoro Colombo olasz hadihajók Amsterdamból jövet ma befutottak Kielbe, ahol a személyzet fogadtatásban részesült. A két olasz hadihajó vasárnapig marad a német kikötőben.

Machzor és tallisz árleszállítás!

4 kötet machsor a főnnepekre, vászonkötésben, magyar, német, vagy zsargon fordítással. Lei: 260
9 kötet machsor az összes ünnepekre egész évi használatra, vászonkötésben, magyar, német, vagy zsargon fordítással. Lei: 600
Mirjam dr. Kis Arnoldtól, vászonkötésű, magyar, vagy német. Lei: 140
Mirjam imitált bőrkötésben. Lei: 180
Mirjam valódi krokodilbőr-kötésben. Lei: 450
Tallisz bármicva gyermekeknek, bortníval felszerelve. 250 lejtől
Gyapju férfi tallisz, arany, vagy ezüst bortnívalfelszerelve. 400 lejtől
Selyem tallisz, fél, felszerelve bortníval. 400 lejtől
Selyem tallisz, egész, nagy, felszerelve bortníval. 800 lejtől
Kapható:

Anton Rosenzweig, Cluj

ספרים אונד טליתים גראמאנדאונג
Hèber könyvek
gyapju és selyemtalleszek nagykereskedése — Gyári árak! Kérjen ingyen naptárt és árjegyzéket.

KÖZGAZDASÁG

Enyhült a feszültség a kolozsvári tőzsdén és mérsékelt kilátások mellett megindultak az üzletkötések

Csütörtökön 157.000 kgr. terményáru cserélt gazdát 440.000 lej értékben

Cluj-Kolozsvár, augusztus 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). A multheti üzletelenség és az árak esése miatt keletkezett pánikszerű hangulat után a csütörtöki tőzsdén várakozó kedvezőbb eredményekkel zárult. Az üzletkötések így is a normális nivó alatt maradtak, de annyi kétségtelen, hogy az árakban szilárdulás állott be és néhány jó feltételek mellett eszközölt üzletkötés is történt. Természetesen a mai helyzetben ez mit sem jelent, mert a külföldi piacokon az árak zuhanása egyre tart. A kolozsvári szárlárdulást sem kell egyelőre optimista jelnek tekinteni, mert az exportlehetőség most sem kedvezőbb, mint eddig volt.

A tőzsde hivatalos jelentése szerint csütörtökön a következő termékek cseréltek gazdát: 10.000 kgr. buza 76-77, 1 százalékos franco Kolozsvár á lej 255, 20.000 kgr. buza 78-79, 2 százalékos franco Kolozsvár á lej 260, 30.000 kgr. buza 78-79, 2 százalékos franco Kolozsvár á lej 250, 10.000 kgr. árpa franco vagon Kolozsvár á lej 240, 10.000 kgr. árpa á lej 250, 10.000 kgr. tengeri franco vagon Kolozsvár á

lej 270, 14.000 kgr. buza 77, 1-2 százalékos ab malom á lej 265, 50.000 kgr. buza franco vagon Iernut á lej 230, 3000 kgr. lucernamag franco Arad megye á lej 2000. A terményárakon kívül az egyik kolozsvári vaskereskedő cég 5660 kgr. 224,526 lej értékű vasárú vásárlást jegyzett be.

Az üzletkötések egyébként az elmúlt hét egész keresletét felemésztették, olyan képpen, hogy a jelentékeny kínálattal szemben a fenti üzletkötések után ugyszólván semmi kereslet nem mutatkozik. Megvételre kínálnak: 200 q. buzát 80-81 1 százalékos franco vagon Kolozsvár á lej 265, 100 q. buzát 78, 2 százalékos franco vagon Kolozsvár á lej 260, 100 q. tengeri franco vagon Kolozsvár á lej 275, 200 q. takarmányárpát franco vagon Kolozsvár á lej 250, 100 q. zabot franco vagon Kolozsvár á lej 290.

Kereslet ezzel szemben almában mutatkozik, melyre külföldi cégek kérnek ajánlatot. A csütörtöki napon összesen 157.000 kgr. terményáru cserélt gazdát, 440.000 lej értékben.

A nemzetközi piac hirei

Bucuresti-Bukarest, augusztus 21. A Nemzeti Kivitel Hivatal az export-import árak nemzetközi piaci helyzetéről a következő buletint adta ki:

Németország: A tengeri monopólihivatala által megállapított tengeriarárak augusztus 18-tól szeptember 7-ig változatlanok maradnak.

Olaszország. A kedvezőtlen időjárás (nagy hőség) következtében a buzatermésben visszaesés mutatkozik. Az idei buzatermés a múlt évi 6.700.000 tonnával szemben 6.300.000 tonna.

Egyiptomi jelentés szerint a gyapottermelést a kormány az eddigi kvantum egyötödével szállítja le. A múlt év 875.000 hektár területtel szemben az idén csak 707.000 hektár területen fognak gyapotot ültetni.

Kedvező kilátások a diótermésben

A diótermés a román-francia-olasz kereskedelmi zónában és Jugoszláviában rendkívül kedvezőnek mutatkozik. A termés 35 százalékkal lesz jobb mint 1930-ban és 12 százalékkal, mint 1929-ben. A franciaországi időjárás rendkívül jó terméskilátásokkal kecsegtet. Olaszországban az esőzések ellenére is jó termés mutatkozik. Az idei szezon termés zsákok szerint a következő:

Olaszország. Sorrento 175.000, Courrent Naples 50.000, Wild Naplea 55.000.

Franciaország. Cornes 91.000, Crenoble 70.000, Karbots 72.000, egyéb héjas termékek 110.000.

Románia, 240.000

Jugoszlávia, 72.000

Ipari termékek

Az olasz fa behoztali illetékeket december 31-től kezdődőleg a következőképpen állapították meg: 0.65 lira a müfa q-jának importvámja, míg a fenyőfa behoztali illetéke q-ként 0.90 lira.

TOZSDE

Kolozsvár, augusztus 19. Márka 40.10, holland forint 68.20, dollár 168³/₄, font sterling 818, francia frank 6.66, lira 8.87, cseh korona 5, pengő 29.30, dinár 3, schilling 23.72, svájci frank 33, zloty 19¹/₂, belga frank 23.60.

Bukarest, augusztus 21. Francia frank 6.48, font sterling 818, dollár 170.50, belga frank 23.50, lira 8.90, svájci frank 33, cseh korona 5.03, osztrák shilling 23.80, márka 39.50, holland forint 68.

Közel ötmilliárd az Egyesült Államok aranykészlete

London augusztus 21. Az Egyesült Államok aranykészlete 4 milliárd 966 millió dollár értéket képvisel, vagyis csaknem fele az egész világ aranykészletének.

A bankkamatláb világszerte

London, augusztus 21. A kamatláb legalacsonyabb ma Newyorkban, legmagasabb Németországban és Ausztriában. A következő ráták vannak ma érvényben: Newyork 1 és fél, Párizs, Zürich, Amszterdam 2, Brüsszel 2 és fél, Stockholm 4, London 4 és fél, Prága 5, Róma 5 és fél, Tokió 5 és fél, Madrid 6 és fél, Varsó, Belgrád 7 és fél, Bukarest 8, Moszkva 8, Szófia 8 és fél, Athén 9, Budapest 9, Bécs és Berlin 10 százalékos.

SPORT

A III. Ker. FC Kolozsváron

Uj stílust mutat be a III. Ker. FC kolozsvári mérkőzésein

A budapesti III. Ker. FC augusztus 22. és 23-i kolozsvári mérkőzéseit nagy érdeklődés előzi meg. Ez az érdeklődés indokolt is, mert — mint ismeretes — a III. Ker. FC csapata robusztus játékerájával, küzdőképességével és kemény stílusával kiverte a Magyar Kupáért folyó küzdelemből a Hungária, az Újpest és a Ferencváros csapatait és nyertese lett a klasszikus magyar vándordíjnak.

Augusztus 22-én, szombaton délután fél három órakor a Románia és a KAC ifjusági csapatai nyitják meg a körmérkőzést, amely után a III. Ker. FC a kolozsvári kombinálttal mér össze erejét. A kolozsvári kombinált kapuját Czinczér, a NAC kitűnő kapusa fogja védeni a baltii turán levő Szatmári helyett, míg a csapat többi tagjai a következők lesznek: Mercean, Kriehoffer (Palocsay), Muresan, Oros, Szabó, Rizzi, Bindea, Dejeu Rosenfeld, Fazekas, Sandru (Krausz).

Augusztus 23-án vasárnap délután fél három órakor a Románia és a CFR első csapatai játszanak, utána pedig a III. Ker. FC a Kispest ellen győztes komplett *Universitatea* legénységével játszik. A rendező egyesületek a közönség kényelmét kívánják szolgálni azzal az intézkedéssel, hogy a Főtérről külön autóbusszjáratokat indítanak a városi sporttelepre. A III. Ker. FC kolozsvári vendégszereplése alkalmat nyújt annak a megállapítására, hogy a sima, rövid passzjáték az eredményesebb-e, vagy pedig az a lendületes, áttörő erejű „bombastilus”, amelyet a vendégcsapat kultivált és amely respektabilis eredményekhez juttatta a III. Ker. FC csapatát.

Színház—Mozi

Szinkór-Mozgó műsora

Szombat: Dolly karriert csinál. (Vidám nagyoperett, az Ufa Bloch—Rabino-vitsch produkciójának remeke. A főszerepekben: Dolly Haas, Oscar Karlweiss, Alfred Abel, Kurt Gerron. Előtte: Uj hangos híradó és A beszálló kutyák. Helyárak 10 és 20 lej. Előadások 3, 5, 7, 9 órakor.)

Vasárnap: Dolly karriert csinál. (Utoljára.)

CORSO-MOZGÓ műsora

Szombat 5, 7, 9 órakor: Egy démon élete. Dumas az Idegen c. világhírű regénye filmen. Nagyrendezésű, megrázó dráma. Főszerepekben: Gerda Maurus, Harry Hardt. Műsor előtt: Ileana főhercegnő esküvője a pelesi kastélyban. Szenzációs film, mely élethűen örökítette meg a fényes fejedelmi nászt. Erdélyben itt először bemutatva.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Egy démon élete. Dumas az „Idegen” c. világhírű regénye filmen.

RADIO MŰSOR

Szombat, augusztus 22.

Bukarest. 20.20: Grammofón. 22: Táncezen. Utána hírek.

Budapest. 9.15: Házikvartett. 9.30: Hírek. 12.05: Balalajkazene. 12.25: Hírek. 1: Pontos idő, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Az arampótlok. 4.45: Pontos idő, időjárás, hírek. 5: Hajon Génauától Lisszabonig. 5.30: Radics Józsa cigányzenekarának hangversenye. 6.30: Harsányi Zolt előadása. 7: Moesányi és Lakos átrepülnek az Oceánt. „Hangjáték sok dallal és mokával. 8: Magyar tündérvjátékok. Utána pontos idő, időjárás, majd cigányzene.

Bécs. 19: Schubert-zene. 22.15: Táncezenkar.

Berlin. 18.50: Brácsa és viola, d'amore zene zongorával.

Breslau. 23.15: Táncezen.

Stuttgart. 22.50: Táncezen.

Varsó. 22.30: Chopin művei. 23: Könyvnyű-és táncezen.

Kattovitz. 20.15: Hangverseny.

Prága. 17.10: Grammofón.

Pozsony. 17.20: Grammofón.

Kassa. 17: Rádiózenekar.

Osló. 22.45: Grammofón.

Toulouse. 21: Operarészletek. 22: Grammofón.

Pályázat

Az odorheui statusquo hitközség a nagyünnepre egy jóha ngu קוֹרְבָּנִים előimádkozót keres (קוֹרְבָּנִים is legyen). Ajánlatok legkésőbb augusztus 28-ig fenti címre küldendők.

Odorheui, augusztus 17.

Elnökség

SCHULHOF EMILNÉ
ORIENT
Szövművészeti Iskola
ORADEA, Str. Ep. Clorogariu 14
Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinet, külföldi fonalak
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek

Apróhirdetések

Szavanként 4 Lei
Vastagbetűvel 8 Lei
Legkisebb apró, 10 szó 40 Lei
Allástkeresőknek 1 szó 3 Lei
Vastagbetűvel 6 Lei
Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portobélyeggel ellátott jellegű leveleket továbbítunk.

ÉRTESETÉS

Elvállalom kézimunkáknak montirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Estétként állandó kiállítás. Somlyai aranyozó, Str. Iuliu Maniu.

Uri család 1-2 gyermekét az iskolaidényre teljes ellátásra elvállalná Székely, Str. Surda 22.

Keresek középkori izr. gyermeknevelőnő vidékre, ki a háztartás vezetésében teljes jártassággal bír. Bizonyítványok beküldését, valamint jelentkezéseket kérek Gombos Sámuel, Cluj, Str. Bratianu No. 45.

Kertes házban 1 szoba konyha éléskamra kiadó. Király ucca 45.

Gimnázista leányt teljes ellátásra elfogad ur. család, zongorahasználattal. Cluj, Str. Bariitü (Malom u.) 10. emelet.

Iskolás kislányt vagy hivatalnoklányt elvállal teljes ellátásra uricsalád. Ugyanott 4-6 személy elsőrendű kóser kosztot kaphat. Cim a kiadóban.

Orth. ur. családnál 2-3 középiskolás gyermek teljes ellátást kaphat. Cim: Weinstein, Pap ucca 28.

Zsidó uricsalád elfogad iskolás gyerekeket. Volt Kiss ucca 7. sz.

Kiadó elsőemelen négy szobás komfortos lakás azonnalra vagy november elsejére. Külön két szoba konyha és egy szoba konyha novemberre, esetleg előbbre is. Értekezhetni volt Széchenyi-tér 39. háztulajdonosnál.

Fűzőkészítéshez varróleányokat perfect tudással keresek. Hermanné fűzőszalonja Calea Victoriei 16.

Oradeán központban, iskolához közel kényelmes lakásban ort. izr. uricsalád 2-3 fiu vagy leány legjobb ellátását vállalja jutányos árért. Ratzersdorf Artur-né, Oradea, Deák Ferenc ucca 2.

Zsidó uricsalád elfogad iskolás gyerekeket. Reg. Ferdinand 117., ajtó 1.

Teljes ellátást kaphat temesvári zsidó liceumot látogató kisebb diák, rituális, intelligens családnál, negyedikes kereskedelmista felügyelete mellett. (Fürdőszoba.) Cim a kiadóban.

„Tal chaim” imaház. Tiszt. Friedländer Mendel rabbi urmal. Cluj, Strada Surda (Kis ucca) 23. Tisztelettel értesítjük hűveinket, hogy a közelgő nagyünnepre קוֹרְבָּנִים sikerült a közelben egy szép nagy helyiséget, tágas udvarral imaterem céljaira kibérelni. Tisztelettel felkérjük a megboldogult híres „Dési” és „Olaszliszka” rabbi קוֹרְבָּנִים tisztelőit, bennünket ezen — és minden más alkalommal — támogatni szíveskedjenek és nálunk az olcsó ülőhelyekre igényeiket mielőbb bejelenteni szíveskedjenek. Előjegyzéseket fenti címre szívesen fogadjunk. Imaház-vezetőség.

Perfekt gyorsíró nyelvismerettel felvezünk. Ajánlatokat Lepagehoz. Kvár kérjük.

2 lejbe kerül egy borotválás

„IDEAL”

késnélküli borotváló porral, amely egyedül kipróbált és elismert hygienikus, egészséges és legolcsóbb. Kérjen mindent az „IDEAL” védjeggyel ellátott borotváló port $\frac{1}{4}$ krg.-os csomagolásban, amely 5 borotválásra elegendő és amelynek az ára 10 lej, vagy direkt a készítőnél: Reszling József borbély Cluj, Reg. Ferdinand 30. Óvakodjunk az utánzattól.

A próféta gyermek

Mómond Fleg megrázó zsidó regény. Ára 100 lej és portó KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

XIV. ÉVF. *
Cluj—Kolo
augusztus 23
5691 ÉV

Az Uj Kelet az eg
és bányási zsidó
napila
Ökikeink utanny
forrás megjelölé
me
Kéziratokat nem
megőrzésükre ne

Ha azt

hogy az U
az erdélyi
egyetlen
zavartalan
sitse kő

1126
pontosan e

A rottenburgi ezüstkanalak

A kasseli bíróság rottenburgi zsidók ezüst minden évben a kato ezüstkanalat, egy, a kori szokásjog alapján ték tőlük. A bíróság is érdekel bennünke magáért és egy olmai Németország me méltán borzad visszlemű kultúrember.

Hiszzen ez az itéle középkor, minden sz föltjával, zsidó-adjógok nem először bizleteiket Hitler szel szellem, amely egész lással fenyegeti. Ez toul kell hogy szolgál ráciának is, hogy elé a nagytakarításnak, maholnap Németorsz kor fogja kibontani

Az őszinte G

A költő-politikus reflektora elé került látogatott adott az ben kijelenti, hogy forradalomelöttiség t

Olyan egyszerűen hangzik ez a kijelentem verdiktje volna. gának, aki lelke méldokozásu ember, sul került egy ilyen kijéha csakugyan ilyen zete, vajjon ki, hely ezért elsősorban a azok a politikusok, a tendő alatt kezükben gyobboldott Román gyepőlőjét?

Goga a baj egyik f ságban látja. Önként tett a volt belügym megjavításáért, akkor ben ősszpontosultak

A karlsbadi kura ményeket látszik prügyminiszter nyila hogy most már csak mel vizsgálja az o ugyan nem osztjuk dalmat illetően. Leglag nem. De kizáróla sain mulik, hogy od vagy sem. Ha tovább marad érvényben, k Goga pesszimista j sággá válik.

Két hatalmas

Kis hir, de annál ban eddig 150 mill fel a gabona. és gy lására.

A hir mögött két szám húzódik meg. het az a gopot. és lyet felvásároltak. így az ujságismálás ben időnk sem jut mennyi lehet az a ga